Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta, asiantuntijalausuntopyyntö 15.10.2026

Väyläviraston lausunto: HE 166/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle saaristolaiksi

Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Väylävirasto vastaa valtion tieverkon, rautateiden ja vesiväylien suunnittelusta, kehittämisestä ja kunnossapidosta sekä liikenteen palvelutasosta. Yhteensä Väyläviraston ylläpitämiä vesiväyliä on noin 16 300 kilometriä, joista kauppamerenkulun väyliä on noin 4 000 kilometriä.

Ehdotetun saaristolain 7 §:n 1 momentin mukaan valtion olisi huolehdittava valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa siitä, että lain 3 §:n mukaisessa ulko- ja välisaaristossa olisi käytettävissä vakituisen asumisen kannalta välttämättömät yhteysalusliikenteen palvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat joustavat ja maksuttomat tai hinnaltaan kohtuulliset. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan palveluiden joustavuus tarkoittaisi sitä, että Lounais-Suomen elinvoimakeskus voisi tarvittaessa tehdä muutoksia yhteysalusliikenteen palveluiden järjestämiseen, jotta liikenne palvelisi tarpeiden muuttuessa saariston asukkaita parhaalla mahdollisella tavalla.

Väylävirasto kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen perusteella jää epäselväksi, edellyttäisivätkö mahdolliset muutokset yhteysalusliikenteen palveluihin myös sitä, että yhteysalusalusliikenteen tarvitsemia vesiväyliä ja laiturirakenteita tulisi vastaavasti muuttaa taikka perustaa tai rakentaa kokonaan uusia väyliä tai rakenteita. Esityksessä ei siten käsitellä sitä, miten mahdolliset muutokset yhteysalusliikenteen palveluihin vaikuttaisivat liikennejärjestelmän palvelutasoon kokonaisuudessaan taikka minkälainen velvollisuus Väylävirastolla väylänpitäjänä olisi tukea yhteysalusliikenteen kehittämistä. Väylävirasto katsoo, että tästä syystä se tulisi mainita ehdotetun saaristolain 7 §:n 3 momentissa tahona, jota Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen on kuultava reittejä, liikennöintialueita ja palvelutasoa suunniteltaessa. Hallituksen esityksen kyseistä säännöstä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen olisi lainkohdassa erikseen mainittujen tahojen ohella tarvittaessa kuultava myös muita tahoja, joita suunnittelu olennaisesti koskee. Tätä muiden tahojen kuulemisvelvoitetta ei kuitenkaan sisälly ehdotettuun säännökseen. Perusteluissa ei myöskään ole tunnistettu Väylävirastoa tahona, jota

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
vayla.fi

kuuleminen voisi esimerkiksi yhteysalusliikenteeseen liittyvän infran haltijana ja ylläpitäjänä koskea. Oikeustilaa selkeyttäisi, jos kuulemisvelvoite kirjattaisiin suoraan lain tasolle.

Väylävirasto katsoo, että yhteysalusliikenteen palveluissa tapahtuvien muutosten mahdollisesti edellyttämä vesiväylien parantaminen ja kehittäminen tulisi huomioida tarpeen mukaan perusväylänpidon ja kehittämishankkeiden rahoituksessa. Yhteysalusliikenteen laiturit ovat Väyläviraston omaisuutta, vaikka niiden rakentaminen ja ylläpito rahoitetaankin valtion talousarvion momentilta 31.20.20, saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen.

Lisäksi Väylävirasto toteaa, että valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037 (VNS 10/2025, Liikenne 12-suunnitelma) velvoittaa edistämään matkaketjujen sujuvuutta ja toimivuutta, millä on liityntäpintaa maantieverkkoon, yhteysalusten lähtösatamiin sekä maantielauttaliikenteeseen. Liikenne 12-suunnitelman luvun 5.6.2 mukaan tavoitteena on muun muassa, että tulevaisuudessa erilaiset liikenne- ja kuljetuspalvelut toimivat saumattomasti yhteen ja että esteettömyys ja saavutettavuus tulisi huomioida kaikessa liikennesuunnittelussa. Suunnitelmassa todetaan myös esimerkiksi, että valtion (Väylävirasto ja elinvoimakeskukset) ja kuntien tulisi kiinnittää huomioita liityntäpysäköinnin olosuhteiden parantamiseen osana matkaketjujen kehittämistä käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Käytännössä matkaketjujen sujuvuuden ja toimivuuden edistäminen edellyttänee yhteysalus- ja maantielauttaliikenteen yhteensovittamista.

Väylävirasto kannattaa yhteysalusliikenteen palveluntuottajalle 8 §:ssä ehdotettua varautumisvelvollisuutta.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Väylävirastossa asian on ratkaissut johtaja Laura Kuistio ja esitellyt lakimies Ella Särkkä.

Väylävirasto
Trafikledsverket

VÄYLÄVIRASTON LAUSUNTO MMV, HE 166/2026

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter. Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency´s service for electronic signatures. You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures

Allekirjoittaja	**Särkkä Ella**
Allekirjoitusaika	21.10.2026 11:26
Allekirjoittaja	**Kuistio Laura**
Allekirjoitusaika	21.10.2026 11:28

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Väyläviraston lausunto MmV HE_166_2026.pdf (f1bba687b9fa477e5202e30306921c94c62770e03b2d715692b58fe0a0242e55)

Käsittelytunnus ce56ee7f-9555-485a-b0d4-a0c4fbc42584.